

stand i tilfælde af bl.a. nukleare hændelser. Aftalerne indeholder blandt andet regler, som fastlægger betingelserne for den eventuelle bistand. De væsentligste betingelser, herunder erstatningsansvar for evt. skade under hjælpeindsatsen og immunitet for udenlandsk personel gennemgås nærmere nedenfor.

Det drejer sig om aftalen mellem Danmark, Finland, Norge, Sverige og Island om samarbejde over statsgrænserne for at forhindre eller begrænse skader på mennesker eller ejendom eller i miljøet i tilfælde af ulykker (Nordiske redningsoverenskomst af 20. januar 1989). Denne aftale indebærer, at enhver af de kontraherende stater forpligter sig til i tilfælde af en ulykke eller ved overhængende risiko for en ulykke at yde fornøden bistand i overensstemmelse med sine muligheder og aftalens bestemmelser.

Ligeledes gælder det overenskomsten af 16. maj 1985 med Forbundsrepublikken Tyskland om ydelse af gensidig bistand ved katastrofer eller alvorlige ulykker. Bistanden efter denne overenskomst kan omfatte brandbekæmpelse, bekæmpelse af nukleare og kemiske farer, sanitetshjælp, bjergning eller nødreparationer.

Fælles for disse to aftaler er, at den bistandssøgende stat er afskåret fra at kræve erstatning fra den bistandsydende stat for skade, som den bistandsydende stats personel har påført den bistandssøgende stat. Ved skade hos tredjemand skal den bistandssøgende stat udrede erstatning overfor tredjemand. Begrebet skade omfatter også dødsfald.

Af artikel 5, stk. 2, i den nordiske redningsoverenskomst fremgår det, at den bistandssøgende stat skal yde den bistandsydende stat erstatning ved død eller personskade, som påføres dennes mandskab, samt for tab eller skade på udrustning og materiel, som forårsages på den bistandssøgendes stats territorium som følge af den ydede bistand. I henhold til artikel 5, stk. 4, har den bistandssøgende stat ret til at gøre regreskrav gældende mod det bistandsydende personel, som har forårsaget skader forsætligt eller ved grov uagtsomhed.

I overenskomsten med Tyskland følger det af artikel 9, stk. 2, at den bistandssøgende stat ikke skal yde erstatning for død eller personskade, som påføres den bistandsydende stats mandskab. Ligeledes fremgår det af overenskomstens artikel 8, stk. 1, at den bistandssøgende stat ikke skal yde erstatning for tab af eller skade på udrustning eller materiel, som forårsages på den bistandssøgende stats territorium som følge af den ydede bistand. For denne overenskomst gælder der, at der kan gøres regreskrav gældende mod

den bistandsydende stats personel efter dansk erstatningsrets almindelige regler (ved forsæt eller grov uagtsomhed). Ingen af aftalerne indeholder regler om strafferetlig immunitet.

Der eksisterer desuden på området en overenskomst af 17. oktober 1963 mellem Danmark, Finland, Norge, Sverige og IAEA om gensidig bistand i nødstilfælde i forbindelse med strålingsulykker. Artikel 4, stk. 1, i overenskomsten bestemmer, at den bistandssøgende stat er afskåret fra at kræve erstatning fra den bistandsydende stat for skade, som den bistandsydende stats personel har påført den bistandssøgende stat bortset fra skader forvoldt ved forsæt eller grov uagtsomhed. Ved skade hos tredjemand skal den bistandssøgende stat udrede erstatning overfor tredjemand, dog ikke, hvis skaden er sket med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Af artikel 4, stk. 2, fremgår det, at den bistandssøgende stat skal yde den bistandsydende stat erstatning for død eller personskade, som påføres dennes mandskab, samt for tab af eller skade på udrustning eller materiel, som forårsages på den bistandssøgende stats territorium som følge af den ydede bistand. Der er mulighed for at gøre regres gældende overfor den bistandsydende stats personel, hvis skaden er sket ved forsæt eller grov uagtsomhed i henhold til artikel 4, stk. 5.

Vedrørende immunitet fremgår det af artikel 6, at den bistandssøgende stat skal yde personel fra den bistandsydende stat den immunitet, der er nødvendig for at sikre en hurtig løsning af de i aftalen nævnte opgaver om ydelse af bistand.

Danmark er desuden via medlemskabet af EU omfattet af Rådets beslutning af 8. november 2007 om indførelse af en fællesskabsordning til fremme af styrket samarbejde om indsats på civilbeskyttelsesområdet (2007/779/EF) vedtaget i henhold til TEF art. 308 og EURATOM art 203. Hensigten med ordningen er bl.a. at bidrage til at sikre en bedre beskyttelse af først og fremmest personer, men også af miljø og ejendom, herunder kulturarven, i tilfælde af katastrofer eller større ulykker, dvs. naturkatastrofer, teknologiske ulykker, strålingsfare eller miljøulykker, der forekommer i eller uden for EU, herunder havforurening. Formålet med ordningen er at yde gensidig assistance efter anmodning i sådanne situationer og at forbedre koordineringen af indsatsen. Ordningen indeholder ingen bestemmelser om erstatningsansvar eller strafferetlig immunitet.

Der findes i dag ingen retningslinjer for, hvilke kriterier der skal være opfyldt, før Danmark anmoder om